

یادداشت

درباره بایدها و بنایدهای سیاست خارجی دولت چهاردهم آتش بس در غزه باید اولویت باشد

سیدعلی موسوی خلخالی

روزنامه‌نگار و کارشناس ارشد سیاست خارجی

سیدعباس عراقچی از سه‌شنبه هفته گذشته که به‌ارای اکثریت مجلس سکاندار وزارت امور خارجه کشور شد، کار خود را در دستگاه دیپلماسی رسما آغاز کرد. به‌این‌ترتیب دولت چهاردهم می‌رود تا با رویکردی جدید و آن‌طور که رئیس‌جمهوری اعلام کرده، تلاش برای رفع تحریم‌ها و به نتیجه‌رساندن مذاکرات هسته‌ای کار خود را آغازکند. عراقچی در حالی عهدعهد وزارت امور خارجه شده که ایران در یکی از تاریخی‌ترین برهه‌های خود به سر می‌برد و می‌توان گفت در نقطه عطف آینده تاریخی خود قرار گرفته است. با این نگاه، قصد داریم در سلسله یادداشت‌هایی نقاط قوت و ضعف دیپلماسی ایران در ایبعاد مختلف سیاست خارجی را بررسی کنیم و ضمن اشاره به مشکلات پیش‌روی دستگاه سیاست خارجی به ظرفیت‌های موجود کشور نیز بپردازیم. ایران دراین برهه حساس تاریخی با مشکلات عده‌ای دست‌به‌گریبان است. یک سر این مشکلات در تحولات داخل کشور بازمی‌گردد که بازترین آنها مشکلات اقتصادی و اجتماعی است که روزبه‌روز زندگی را برای شهروندان سخت‌تر کرده و یک سسر دیگر آن بحران‌های بین‌المللی است که ایران در کانون بسیاری از آنها قرار دارد. بازترین آنها جنگ غیرمستقیم اسرائیل با ایران در جبهه‌های متعدد امنیتی و منطقه‌ای و همچنین تحریم‌های کم‌رشدن غرب است که در صورت تداوم وضع موجود می‌تواند اسمان اقتصاد ایران را بربرد و همان‌طور که زیرساخت‌ها را به تحلیل برده است که بازترین آنها را در صنعت برق، گاز و نفت می‌بینیم، مانند موریانه اقتصاد کلان کشور را به بی‌بست بگذاند. مسعود پزشکیان و تیم سیاست خارجی می‌تواند با اعلام کرده‌اند رفع تحریم‌ها و حل مشکلات اقتصادی کشور در اولویت کارهای آنهاست. مسعود پزشکیان در مناظرهای انتخاباتی خود به‌درستی گفت که ایران با بحران انرژی دست‌به‌گریبان است و در صورت کسب‌نکردن سرمایه‌گذاری‌های جدید در آینده‌ای نه‌چندان دور با مشکلات بزرگ در صنایع انرژی کشور اعم از برق و گاز و نفت روبه‌رو خواهیم شد و این مهم تحقق نمی‌یابد جز با رفع تحریم‌ها و جذب سرمایه‌گذاری خارجی.

اولویت دیپلماسی کشور

دولت چهاردهم در بحبوحه جنگ غزه و درحالی‌که تنش‌های ایران و اسرائیل به‌سرعت خیز برداشته، آغاز به کار کرده است. از هفتم اکتبر ۲۰۲۳ به بعد بخش عمده وقت دستگاه سیاست خارجی کشور در بحران غزه صرف شد. شهید حسین امیرعبداللهیان تلاش‌های شدیدری را برای توقف جنگ غزه آغاز کرده بود و بی‌وقفه سعی داشت تا جنگ غزه پایان یابد. اکنون نزدیک به ۱۰ ماه از جنگ غزه می‌گذرد و نهنتها این جنگ متوقف نشده، بلکه نیم آن می‌رود فراگیر شود و دامنه آن به حزب‌الله در لبنان، نیروهای مقاومت در عراق، حوثی‌ها در یمن و حتی به نبرد مستقیم اسرائیل با ایران بینجامد. در چنین وضعیتی دیپلماسی دولت چهاردهم نمی‌تواند بی‌محاجا از مذاکرات هسته‌ای برای رفع تحریم‌ها با غرب صحبت کند، بدون آنکه پایانی برای جنگ غزه متصور باشد. این صحنه است که آنچه در غزه می‌گذرد، قلب‌عام فلسطینی‌ها به دست رژیم صهیونیستی است اما اسرائیلی‌ها کتمان نمی‌کنند که این نبرد را برای رویارویی نهایی با ایران هدف‌گذاری کرده‌اند. هدف آنها این‌بار یک‌سره‌کردن مسئله امنیتی خود در منطقه است. بزرگ‌ترین مسئله امنیتی اسرائیل در منطقه در حال حاضر ایران است. دولت اسرائیلی قصد دارد یک بار برای همیشه مشکل خود با ایران را حل کند و برای رسیدن به این هدف، فلسطین را بهانه قرار داده است. عباس عراقچی در گفت‌وگوی تلویزیونی خود با صداوسیما گفت که بعضی از تخاصصات ما با آمریکا حل‌شدنی نیست. به خاطر اینکه بعضی از آزمون‌هایی که به آن اعتقاد داریم، اجازه نمی‌دهد این تخاصم رفع شود. ما باید به دنبال مدیریت تنش با آمریکا باشیم». او همچنین گفت که دولت چهاردهم به فکر بازسازی روابط با اروپا خواهد بود. در برهه فعلی که اروپا و آمریکا متحد اسرائیل محسوب می‌شوند و ایران و اسرائیل به‌سرعت در حال تشدید تنش با یکدیگر هستند، نمی‌توان انتظار داشت که مدیریت تنش با غرب و آغاز مذاکرات ایران و اروپا و آمریکا بر سر جرم با هدف رفع تحریم‌ها بدون آتش‌بس در غزه انجام شود؛ به‌ویژه آنکه به‌روشنی سیاست بنیامین نتانیاهو از تشدید تنش با ایران عیان است؛ او می‌خواهد در هرگونه توافق احتمالی ایران و غرب، منافع اسرائیل لحاظ شود. یکی از اهداف اصلی او در تروو اسماعیل هنیه در تهران نیز همین مسئله است؛ بنابراین اجازه نخواهد داد توافقی میان ایران و غرب، بر سر هر چیزی انجام شود، بدون اینکه منافع اسرائیل لحاظ باشد. این مسئله‌ای نیست که فقط نتانیاهو به دنبال آن باشد. هر دولتی در اسرائیل بر سر کار آید، همین سیاست را و چه‌سا شدیدتر و تندتر دنبال خواهد کرد؛ کم‌اینکه به‌ارها در اظهارات یائیر لاپید، رهبر مخالفان دولت اسرائیل شیده‌ایم که از سیاست‌های دولت نتانیاهو خرده گرفته است که چرا مستقیما به ایران حمله نمی‌کند و به جای گسترش جنگ در مرزهای شمالی آن را به خاک ایران نمی‌کشد! شکی نیست که هیچ‌کام میان ایران و اسرائیل مصالحه‌ای نخواهد شد؛ چنین چیزی در هیچ مخیله‌ای نه می‌گنجد، نه شدنی است! اما ج‌را‌هی نیست که این خصوصیت مدیریت شود؛ و این تحقیق نمی‌یابد جز با اعمال آتش‌بس در غزه. آتش‌بس در غزه می‌تواند بسیاری از جاه‌طلبی‌های جنگی اسرائیل را مهار کند و این کشور را از هدف اصلی خود برای رویارویی با ایران دور کند؛ بنابراین دولت چهاردهم و رئیس دستگاه دیپلماسی آن ج‌را‌هی ندارند که قبل از همه فکری فوری برای توقف جنگ در غزه بیندیشند و به رخ مردم غزه هرچه سریع‌تر پایان دهند. توقف جنگ در غزه می‌تواند آغازگر مسیر تازه گفت‌وگوهای ایران و غرب باشد.

یادداشت

خطاب به وزرای دولت

هیچ‌گونه مقاومتی برناییده نمی‌شد و همه چیز تحت نظارت مستقیم بود (البته نه در مدیریت داخلی). نحوه انتخاب نه به دلیل شایستگی بلکه بر اساس تمایلات ایدئولوژیک، آن‌هم از نوع تفکرات تندروانه بود (نه صرفا اصولگرائی که اگر بود پذیرفتی بود). از این‌رو وزرا باید این شهامت را داشته باشند تا استعفا اعلامی (که ان‌شاءالله از امروز اعلام خواهد شد) از سوی رؤسای روابط‌عمومی‌های خود و معاونان‌شان را بپذیرند با جواب‌گوی عواقب آن باشند. بدیهی است از حال‌که آنکادرکردن نمای فیزیکی و اصلاحات ظاهری متناسب با شرایط آغاز می‌شود که حتما نهادهای مسؤل هر وزارتخانه بر آن نظارت لازم را خواهند داشت. از این پس، همه چنان رفتار می‌کنند که گویی اصلاح‌طلب متولد شده‌اند و اصلا نمی‌دانسته‌اند ستاد انتخاباتی رقیب رئیس‌جمهوری کجاست. قبلی آنها پس از شکست پذیرفتنی است؛ و حرجی بر آن نیست و اشکالی هم ندارد، اما اینکه کسی در دوره قدرت تفکر مخالف خود را برنتابد و حالا راست‌راست در وزارتخانه بچرخد و دم از وفای بزند، به‌نوعی نمایشی از تزویر است. در دوره سخنگوی قبلی تمام وزارتخانه‌ها دست‌خوش تغییر در رؤسا و گاهی رؤسای لایق و شایسته‌ای شدند که حتی جرم‌شان این بود که می‌خواستند مستقل تصمیم‌گیری کنند. پذیرفتنی است که حق ایشان بوده این گلچین را انجام دهد و سایه خود را پخش کند و اتفاقا همین نکته باشه‌آشنیل و تک‌یه‌گاه خطرناک برای وزرای فعلی است. استفاده از رؤسای روابط‌عمومی سابق حتی به معنای حفظ و نگهداری نمایندگان شهید رئیسی نیست (که اگر بود مطلوب بود)، بلکه به معنای حفظ و نگهداری تفکرات فردی با نحله فکری مشخص است که قطعا دودش به چشم خود وزارتخانه خواهد رفت.

اولویت‌های وزیر امور خارجه برای تغییر فاز سیاست خارجی کشور در گفت‌وگو با دیپلمات‌ها واکاوی شد

اصلاح دیپلماسی؛ یک گام به پیش

• قربان اوغلی: تعجیل یا تأخیر احساسی در سیاست خارجی یکی از آفات جدی دیپلماتیک است که باید از آن پرهیز کرد

• سقاییان: هدف گذاری تنش زدایانه بسیار مناسب است، ولی باید اولویت در تنش زدایی با کشورهای همسایه باشد

عبدالرحمن فتح‌اللهی: اگرچه گفته‌های سیدعباس عراقچی در مجلس شورای اسلامی در زمان بررسی صلاحیت وزرای پیشینهادی، محل بحث فراوان بود، اما پس از رای اعتماد نمایندگان و آغاز تصدی‌گری او بر دستگاه دیپلماسی دولت چهاردهم، یقینا گفته‌ها و مواضع عراقچی بیشتر مورد توجه و بحث قرار خواهد گرفت. کم‌اینکه اولین گفت‌وگوی او درباره ترسیم اولویت‌های سیاست خارجی دولت جدید به سرفصلی از تحلیل‌ها دربارین‌ها بدل شده است. وزیر امور خارجه دولت پزشکیان محور برنامه‌های کاری خود را روی تنش‌زدایی یا به بیسان دیگر، مدیریت و کنترل تنش اختصاص داده است و در همین مورد «گسترش تعاملات با همسایگان، گسترش میدان دیپلماسی و قدرت‌های نوظهور را ازجمله اولویت‌های ایران در سیاست خارجی دولت چهاردهم برشمرد».

به گفته وزیر خارجه ایران: «در سال‌های اخیر روابط ما با اروپا فرازونشیب‌هایی داشته است. آنها سیاست‌های خصمانه‌ای نسبت به ایران داشته‌اند و ما تلاش می‌کنیم که بر اساس تعامل عزتمندانه، فرصت‌محور و بر اساس احترام متقابل، در راستای تأمین منافع ملی کشور تعامل با اروپا را پیش ببریم». دیپلمات ارشد کشور، ارتباط و تعامل ایران و آمریکا را هم دیگر محور تنش‌زدایی دیپلماسی دولت چهاردهم دانست و اذعان کرد: «ما به دنبال رفع تخاصم و تنش‌ها با آمریکا نیستیم؛ خیلی از این تنش‌ها و دشمنی‌ها ناشی از یک سری اختلافات دیدگاه‌های مبنایی است و ما تلاش می‌کنیم این تلاش‌ها و تخاصم‌ها را مدیریت کنیم». از منظر عراقچی، «در واقع ما در سیاست خارجی تلاش می‌کنیم که هزینه تخاصم‌ها را کاهش دهیم و هزینه‌هایی را که به مردم وارد می‌شود، کاهش دهیم و مدیریت کنیم».

البته بخش‌هایی از گفته‌های عراقچی با تناقض‌هایی همراه بود که محل نقد هم قرار گرفت. آنجا که وزیر امور خارجه ایران در بخش دیگری از صحبت‌های خود در پاسخ به سوآلی در مورد محور مقاومت تأکید کرد: «در هر شرایطی محور مقاومت مورد حمایت جمهوری اسلامی ایران خواهد بود و اینجا که می‌گویم بعضی از تخاصصات ما با آمریکا حل‌شدنی نیست، به خاطر این است که این موارد در آزمون‌هایی که به آن اعتقاد داریم، اصولا اجازه نمی‌دهد این تخاصصات رفع شود». پیرو آنچه مطرح شد، دیپلمات عالی‌رتبه جمهوری اسلامی ایران مجدداً بر تنش‌زدایی تأکید کرد و یادآور شد: «بنابراین وقتی به آن تخاصم می‌رسیم کار ما مدیریت است و البته تکرار می‌کنم مدیریت یعنی اینکه اجازه ندهیم هر هزینه‌ای به ما تحمیل شود. بله، خصومت وجود دارد، ولی دلیلی ندارد در هزینه‌ای را بپردازیم. دلیلی ندارد مردم هر فشاری را تحمل کنند. وظیفه ماست که تا جایی که می‌توانیم فشار را کاهش دهیم. تا جایی که می‌توانیم هزینه‌های مردم را کاهش دهیم و این در جای خود قرار دارد».

در راستای همین رویکرد تنش‌زدایانه دولت چهاردهم، دیپلمات‌های ارشد ایران و اروپا شامکام پنجاهشنبه درباره موضوعات مورد علاقه طرفین رایزنی کردند. به گفته خبرآنلاین، جوزپ بورل، نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور امنیتی و سیاست خارجی در تماس تلفنی با سیدعباس عراقچی، انتخاب او را به عنوان وزیر‌امور خارجه جمهوری اسلامی ایران تبریک گفت. بورل با اشاره به معضلات موجود در منطقه و جهان، اظهار امیدواری کرد که گفت‌وگوها و مشورت‌های سیاسی میان ایران و اتحادیه اروپا در دولت جدید ادامه و گسترش یابد. عراقچی نیز با تشکر از تماس و تبریک بورل، ضمن اشاره به زمینه‌های متنوع و متعدد تعامل میان جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اروپا اظهار کرد: «جمهوری اسلامی ایران از توسعه مناسبات با اتحادیه اروپا در فضای مثبتی بر احترام متقابل استقبال می‌کند و لازمه آن گفت‌وگو برای حل مشکلات فی‌مابین و رفع سیاست‌های نادرست کشورهای اروپایی است». طرفین در این گفت‌وگوی تلفنی همچنین برخی از موضوعات مورد علاقه ازجمله مذاکرات رفع تحریم‌ها و آخرین تحولات مربوط به جنگ و جنایات در غزه را مورد توجه و تبادل‌نظر قرار دادند.

مدیریت تخاصم با آمریکا، اولویت سیاست خارجی دولت چهاردهم است

در تشریح و تبیین محورهای تنش‌زدایانه مطرح‌شده از سوی سیدعباس عراقچی به عنوان اولویت سیاست خارجی دولت چهاردهم، جاوید قربان‌اوغلی مشخصا

جدی‌ترین، فوری‌ترین و درعین‌حال تأثیرگذارترین اقدام دیپلماتیک دولت پزشکیان و شخص عراقچی در مسند سکاندار سیاست خارجی این‌دولت را تلاش جدی برای مدیریت تنش با مدیریت تخاصم با آمریکا‌های می‌داند و در گفت‌وگو با «شرق» چنین دارد: «انتخاب کلیدواژه مدیریت تنش یا مدیریت تخاصم آ آمریکا بسیار سنسجیده و درعین‌حال برگردانی از گفته‌های سیدمحمد خاتمی است که بیان کرده بود دولتش می‌خواهد شکافی در دیوار بی‌اعتمادی بین ایران در آفریقای جنوبی اذعان دارد «شرایط کنونی ایران در دولت پزشکیان با شرایط کشور در زمان دولت اصلاحات بسیار متفاوت است و دو جنگ غزه و اوکراین، سایه سنگینی بر سیاست خارجی تنش‌زدایانه دولت چهاردهم خواهند داشت». این دیپلمات پیشین کشورمان اعتقاد دارد: «دولت چهاردهم و شخص عراقچی رویکرد بسیاری مناسبی برای دیپلماسی ایران در سطح منطقه و جهان انتخاب کرده‌اند». زعم او، «اگر عراقچی بتواند به نوعی اجماع داخلی و حمایت از خود دست پیدا کند، محل و منشا آثار مثبتی خواهد بود».

در تکمیل آنچه بیان شد، مدیرکل اسبق آفریقای وزارت امور خارجه چنین ارزیابی می‌کند: «اکنون عراقچی باید

عکس غیررسمی در جریان

برای میانجیگری مشترک با آمریکا ارائه کند.»

حجت‌الاسلام حسن خمینی در سخنانش با بیان اینکه «یک ویژگی آقای دکتر پزشکیان این است که استشهاد فراوانی به نهج البلاغه دارند» ادامه داد: در عهدنامه مالک، حضرت

سیدعلی سقاییان هم دیگر دیپلماتی بود که در گفت‌وگو با «شرق» از زاویه خود به تحلیل و تبیین گفته‌های سیدعباس عراقچی برای ترسیم برنامه‌ها و رویکردهای سیاست خارجی دولت چهاردهم ورود کرده و ابتدایه‌ساکن خاطر نشان می‌کند: «هدف‌گذاری تنش‌زدایانه وزیر امور خارجه دولت پزشکیان، بسیار مناسب است، ولی به جای اروپا باید اولویت در تنش‌زدایی به ارتقای مناسبات پیرامونی و تقویت روابط ایران با کشورهای همسایه اختصاص پیدا کند». سفیر پیشین ایران در ارمنستان در تشریح نکته خود با یادآوری تبعات مخرب ناشی از جنگ و جنایت اسرائیل در غزه، این نکته را گوشزد می‌کند که «باید سیاست خارجی منطقه‌ای دولت چهاردهم، تمرکز خود را روی نحوه پایان‌دادن به جنگ غزه قرار دهد؛ چراکه به گفته سفیر اسبق ایران در برزیل، «تا زمانی که شاهد کشتار و جنایت اسرائیل در غزه باشیم و به دلیل سیاست‌های نتانیاهو و کالانت، ناامنی در منطقه تداوم پیدا کند، هیچ‌کدام از برنامه‌های عراقچی و دولت چهاردهم برای تنش‌زدایی منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای و همچنین ترسیم مناسبات حسنه با اروپا و آمریکا و احیای برجام و… به نتیجه نخواهد رسید».

سقاییان، نکته پیش‌گفته خود را بیشتر به بوته تحلیل می‌برد و با یادآوری این مسئله که «جو بایدن، دموکرات‌ها و شخص کاملاً کریس در سایه رقابت‌های انتخاباتی طی سه ماه پیش‌رو برش از هر زمان دیگری به پایان جنگ غزه و مذاکرات صلح بین حماس و اسرائیل نیازمند هستند»، تصریح می‌کند: «این نیاز: دموکرات‌ها، دولت بایدسن و کاملاً هریس می‌تواند فرصت ممتنمی را در اختیار جمهوری اسلامی ایران و سیاست خارجی دولت چهاردهم قرار دهد که هرچه جدی‌تر و سریع‌تر به زنجیره کشتار و جنایت اسرائیل در غزه پایان دهند». هرچند این دیپلمات ارشد کشورمان، «سیاست دوگانه آمریکا در قبال جنگ غزه و حمایت از اسرائیل» را هم در تحلیلش مدنظر قرار می‌دهد و یادآور می‌شود: «اگرچه دولت بایدن به شکل جدی سعی در ادامه مذاکرات، هم در قاهره و هم در دوحه داشته، اما هیچ‌گاه از حمایت خود از اسرائیل برای ارتکاب جنایات و کشتار در غزه عدول نکرده است و این می‌تواند وضعیت را پیچیده کند».

مدیرکل اسبق امور تشریفات وزارت امور خارجه در بخش دیگری از مصاحبه خود با «شرق» به تبیین این نکته می‌پردازد که «سیدعباس عراقچی در مقام وزیر امور خارجه دولت پزشکیان جایگاهی متفاوت از سیدعباس عراقچی به عنوان معاون سیاسی وزارت امور خارجه دولت حسن روحانی و همکار سابقی در مذاکرات برجامی دارد». از این‌رو است که سقاییان این نتیجه را می‌گیرد: «عراقچی با درک درستی از تفاوت وزن این دو جایگاه به‌خوبی به موضوع حق پاسخ‌گویی تهران در مکان و زمان مناسب برای تروور هنیه ورود کرده و در مصاحبه با رسانه‌ها و همچنین از تریبون مجلس با دقت و صوشمندی این مسئله را تشریح کرده است که به موازات حق پاسخ‌گویی تهران برای تروور هنیه باید راهبرد حمایت از محور مقاومت کماکان در دستور سیاست خارجی دولت چهاردهم قرار گیرد». کم‌اینکه به گفته سفیر آکرودیتنه پیشین ایران در مالاوی، «مسعود پزشکیان هم به دفععات روی حمایت از محور مقاومت تأکید کردند».

از این حیث، کنسولگری اسبق ایران در کراچی پاکستان یادآور می‌شود: «حفظ تعادل و ایجاد موازنه بین حق پاسخ‌گویی ایران برای تروور هنیه و نیز تداوم راهبرد حمایت از محور مقاومت در کنار تنش‌زدایی منطقه‌ای و کنترل تنش و تخاصم و اروپا و آمریکا منقالاتی با همدیگر ندارند و باید به شکل جدی این تعادل و موازنه حفظ شود». کاردار پیشین کشورمان در آرژانتین و نجیره از زاویه‌ای دیگر رویکرد تنش‌زدایانه دولت پزشکیان و سیدعباس عراقچی را بررسی می‌کند و متذکر می‌شود که «چون بنیامین نتانیاهو، یواف کالاتت و جریان راست افراطی در اسرائیل بقای خود را در تداوم جنگ و فرسایشی‌کردن ناامنی در منطقه می‌بینند، به همین دلیل وزیر امور خارجه دولت چهاردهم باید به نحوی عمل کند که ضمن آنکه در زمین نتانیاهو گرفتار نشود، شرایط را برای توسعه مناسبات منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای و کاهش تنش فراهم کند» که این امر از زاویه دید سقاییان، «مستلزم همکاری‌های جدی منطقه‌ای ایران با همسایگان است.»

شرق

گزارش

در مراسم تجدید میثاق دولت چهاردهم با امام پزشکیان: به پیمان خود با مردم پایبندیم

شرق: در ابتدای هفته دولت، مسعود پزشکیان به همراه کابینه‌اش برای تجدید میثاق با آرمان‌های بنیان‌گذار انقلاب راهی حرم امام(ره) شدند. در این مراسم حجت‌الاسلام حسن خمینی خطاب به هیئت دولت بخشی از عهدنامه مالک را خواند و تأکید کرد: «اگر عهدی ببندید و امانت‌داری نکنید، خیانت کرده‌اید». مسعود پزشکیان هم در ابتدای سخنانش که بعد از سخنرانی حجت‌الاسلام حسن خمینی بود، تصریح کرد: «به پیمانی که با مردم بسته‌ایم، پایبندیم».

حجت‌الاسلام حسن خمینی در سخنانش با بیان اینکه «یک ویژگی آقای دکتر پزشکیان این است که استشهاد فراوانی به نهج البلاغه دارند» ادامه داد: در عهدنامه مالک، حضرت تعبیری راجع به عهد دارند که جزء شاهکارهای نهج البلاغه است. ایشان به مالک می‌فرمایند: «اگر بین خودت و دشمنانت یک پیوندی برقرار کردی، دورش را با وفا محکم کن». در این بخش ایشان تعبیر بسیار مهمی دارند، مبنی بر اینکه اگر عهدی ببندی و امانت‌داری نکنید، خیانت کرده‌اید. یادگار امام با تأکید بر وفاداری دولت به وعده‌های خود گفت: بحمدالله در این سه، چهار ماه آنچه مردم در سیمای رئیس‌جمهور دیده‌اند، «صداقت» و «پایمردی بر عهد» است و آنچه هم که بیش از همه انتظار دارند، همین «صداقت» و «پایمردی و ایستادگی بر عهد» است؛ بر عهدی که از انقلاب اسلامی سال ۵۷ بسته شد و به اصول آن باید پایبند باشیم. یادگار امام اظهار کرد: رسم نمادینی که نامش را «تجدید میثاق» گذاشته‌اند، با این روزهایی که همه به کربلا نظر دارند و اربعین حسین(ع) یک اشتراک خاص دارد.

عهدی که با سیدالشهدا(ع) در اربعین تجدید می‌کنیم این است که راه آن بزرگوار و مسیری را که از کربلا می‌گذرد ادامه بدهیم. امروز همه اعضای دولت عهد خودشان را با امام تجدید کردند.

او در این زمینه به بیان خاطره‌ای پرداخت و افزود: خدا رحمت کند مرحوم ظهیرنژاد را که از فرماندهان خوب دفاع مقدس بود. ایشان روزی فرماندهان نظامی را برای ملاقات با امام آورده بودند و فکر می‌کردند فرمانده نیروی هوایی شعری در خدمت ایشان خوانده بود که مضمون شیرینی دارد: «ما بسته تو هستیم، لازم به بستنی نیست» عهدی که با تو بستیم، هرگز شکستی نیست». این در مضمون در ادبیات فارسی، در این بیت که «عهد نایبنت از آن به که ببندی و نیایی» ریشه دارد. سیدحسن خمینی با تأکید بر اینکه «عهد» یک مقوله بااهمیت بسیار مهم میان بشریت است، اظهار کرد: یک ویژگی آقای دکتر پزشکیان این است که استشهاد فراوانی به نهج البلاغه دارند.

در عهدنامه مالک، حضرت تعبیری راجع به عهد دارند که جزء شاهکارهای عهدنامه مالک است. ایشان به مالک می‌فرمایند: «اگر بین خودت و دشمنانت یک پیوندی برقرار کردی، دورش را با وفا محکم کن». در این بخش ایشان تعبیر بسیار مهمی دارند، مبنی بر اینکه اگر عهدی ببندید و امانت‌داری نکنید، خیانت کرده‌اید. او با اشاره به اینکه امیرالمؤمنین(ع) می‌فرماید وقتی نوبت پیمانی که بسته‌ای رسید، اگر لازم شد نفس خودت را هم فداکن، یادآور شد: امروز در امر تراحم بین ارزش‌های اخلاقی، یک بحث جدی این است که می‌گویند وفا به عهد بالاترین درجه اهمیت را میان تمام تعبیر بسیار مهمی دارند، مبنی بر اینکه عهد ملزم هستند؛ چراکه بشریت به تجربه دریافته اگر به عهدش وفا نکند، ضرر می‌کند.